

Handläggare
Björn Hugosson
Telefon: 0850829680**Till**
Kommunstyrelsen

Klimathandlingsplan 2020-2023

För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslag till *Klimathandlingsplan 2020-2023*, bilaga 1, godkänns
2. Kommunstyrelsen ska beakta *Klimathandlingsplan 2020-2023* vid upprättande av förslag till budget.
3. Samtliga nämnder ska inarbeta *Klimathandlingsplan 2020-2023* i sin verksamhetsplanering.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att inarbeta *Klimathandlingsplan 2020-2023* i sin verksamhetsplanering.
5. Kommunstyrelsen ska i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en årlig uppföljning av *Klimathandlingsplan 2020-2023*

Sammanfattning

Detta ärende behandlar revideringen av *Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040* tillsammans med uppdragen i stadens budget 2019 att ta fram en koldioxidbudget med kvarvarande utsläpp enligt Parisavtalet och att utreda hur staden kan bli en klimatpositiv stad 2040. Ett förslag till *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* har arbetats fram. I arbetet har olika ambitionshöjningar prövats. En klimatbudget som visar återstående utsläpp till 2040 har räknats fram, och en brantare minskning av utsläppskurvan har studerats. Klimatpositivitet har analyserats utgående från möjligheten att åstadkomma negativa utsläpp av växthusgaser inom kommungränsen. Konsumtionens betydelse har behandlats och även frågan om stärkt samarbete. Genom dessa ambitionshöjningar ska klimathandlingsplanen befästa staden som världsledande internationell förebild i arbetet att förverkliga Paris-avtalets intentioner.

Klimathandlingsplanen uttrycker stadens klimatbudget till 2040 i form av en ambition på maximalt tillåten utsläppsmängd om 19 miljoner ton koldioxidekvivalenter under perioden 2020-2040. Detta är den del av den globala klimatbudgeten som staden avser att ta på sig. För perioden 2020-2023 redovisas konkreta åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser som ska leda till att etappmålet om högst 1,5 ton CO₂ per invånare nås. Dessa åtgärder är angivna som beting för olika utpekade kommunala nämnder och bolagsstyrelser. Åtgärdsbetingen utgör stadens klimatbudget för perioden 2020-2023.

I *Klimathandlingsplan 2020-2023* konstateras att staden inte har rådighet över flera åtgärder inom framför allt transportområdet, och att frågan om åtgärder för vägtrafikens utsläpp behöver utredas ytterligare. I kommunstyrelsens förslag till budget 2020 finns uppdrag om att stärka stadens påverkansarbete, och att ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken fram till år 2030. Om de nationella styrmedlen för minskade växthusgasutsläpp från vägtrafiken skärps kan det finnas möjligheter för staden att öka ambitionen ytterligare.

Stadsledningskontoret konstaterar att ett framgångsrikt klimat- och miljöarbete förutsätter att Stockholm är en stark tillväxtregion, en attraktiv stad med ett dynamiskt näringsliv som skapar en hög och hållbar tillväxt och ger förutsättningar för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i alla delar av Stockholm. Stockholm ska fortsätta att växa samtidigt som tillväxt kombineras med ett ambitiöst klimatarbete.

Stadsledningskontoret anser att *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* gör att Stockholms stad tar viktiga steg mot en ledande position bland världens städer att möta intentionerna i Paris-avtalet. Förslaget till klimatbudget är ambitiöst och svarar mot vad man kan förvänta sig av en innovativ stad med goda förutsättningar att gå före.

Bakgrund

Av kommunfullmäktiges budget för 2019 framgår att kommunstyrelsen ska revidera *Stockholms stads miljöprogram 2016-2019*, Dnr 303-1200/2014 och *Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040*, Dnr 134-175/2015, under 2019 i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Vidare framgår att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet, där staden intar rollen som en internationell förebild. Arbetet för miljö och klimat ska göra

tydliga avtryck inom alla områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad.

Detta ärende behandlar revideringen av *Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040* tillsammans med uppdragen i stadens budget 2019 att ta fram en koldioxidbudget med kvarvarande utsläpp enligt Parisavtalet och att utreda hur Stockholm kan bli en klimatpositiv stad 2040.

Uppdraget att revidera *Stockholms stads miljöprogram 2016-2019*, hanteras i särskild ordning parallellt med beredningen av detta ärende.

Ett resultat av arbetet med revideringen av *Stockholms stads miljöprogram 2016-2019* är att hierarkin mellan dokumenten inom klimat- och miljöområdet behöver bli tydligare. I förslag till nytt miljöprogram föreslås mål på kort och längre sikt, medan konkretiseringen av åtgärder föreslås ske i handlingsplaner. Revideringen av *Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040* föreslås därför benämnas *Klimathandlingsplan 2020-2023 - För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*.

I stadens *Miljöprogram 2019-2023* anges Stockholms stads målsättningar på klimatområdet. I *Klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* konkretiseras ansvarsfördelning och exempel på vilka åtgärder som kan genomföras för att nå målen.

Arbetet med att ta fram *Klimathandlingsplan 2020-2023* har letts av kommunstyrelsen med hjälp av en stadsövergripande samordningsgrupp. Deltagande nämnder och bolagsstyrelser har varit exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder och Stockholm Exergi AB.

Under 2017 och 2018 togs tretton klimatutredningar fram inom ramen för genomförandet av *Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040*. En av utredningarna *Fossilbränslefri organisation 2030* beslutades av kommunfullmäktige (1 okt 2018). De övriga tolv anmälades till kommunstyrelsen (11 april 2018). Dessa klimatutredningar har utgjort det huvudsakliga kunskapsunderlaget i arbetet med åtgärdsförslag i *Klimathandlingsplan 2020-2023*. Åtgärdsförslagen och rekommendationerna från utredningarna har prövats mot ny kunskap och den aktuella situationen i respektive

nämnd och bolagsstyrelse. En ny uppsättning åtgärdsförslag till 2023 har tagits fram baserat på den bedömda effekten på minskade växthusgasutsläpp.

I arbetet har olika ambitionshöjningar prövats. En klimatbudget som visar återstående utsläpp till 2040 har räknats fram, och en brantare minskning av utsläppskurvan har studerats. Klimatpositivitet har analyserats utgående från möjligheten att åstadkomma negativa utsläpp av växthusgaser inom kommungränsen. Genom dessa ambitionshöjningar ska klimathandlingsplanen befästa staden som världsledande internationell förebild i arbetet att förverkliga Paris-avtalets intentioner.

Nya perspektiv har också tillförts i analysen av ny klimathandlingsplan. Här innefattas konsumtionsbaserade utsläpp, stärkt regionalt samarbete, och formulering av viktiga arbetsprocesser att driva för fossilfrihet 2040.

Som vägval för ökad tydlighet mot nationella mål har ”fossilbränslefritt” ersatts med ”fossilfritt” och ”klimatneutralt” uttrycks som ”inga nettoutsläpp”.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets avdelning för kvalitet och stadsutveckling.

Ärendet

Förslag till Stockholms stads *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* anger hur staden ska nå sina ambitiösa klimatmål, fastlagda i *Miljöprogram 2020-2023*. Dessa mål är:

Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040, med följande etappmål till 2023:

- Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e per invånare
- Minskad klimatpåverkan från konsumtionen

En fossilfri organisation 2030, med följande etappmål till 2023:

- Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter
- Effektiv energianvändning

Klimathandlingsplanen uttrycker stadens klimatbudget till 2040 i form av en ambition på maximalt tillåten utsläppsmängd om 19 miljoner ton koldioxidekvivalenter under perioden 2020-2040.

Detta är den del av den globala klimatbudgeten som staden avser att ta på sig.

För perioden 2020-2023 redovisas konkreta åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser som ska leda till att etappmålet om högst 1,5 ton CO₂ per invånare nås. Dessa åtgärder är angivna som beting för olika utpekade kommunala nämnder och bolagsstyrelser. Åtgärdsbetingen utgör stadens klimatbudget för perioden 2020-2023.

Klimathandlingsplanen anger också hur staden kan ha netto-nollutsläpp senast år 2040. Detta kan till exempel ske genom att staden aktivt vidtar åtgärder för att öka produktionen av biokol. Staden kan också driva på arbetet för att fånga in och lagra koldioxid. På så vis kan kvarvarande utsläpp från till exempel plast i avfallsförbränningen kompenseras.

Det långsiktiga målet är att Stockholm ska vara klimatpositiv 2040. För att nå detta behöver teknik och affärsmodeller för negativa utsläpp utvecklas. Staden kan inte själv uppnå ett sådant ambitiöst mål och därför behövs en kraftsamling tillsammans med såväl regering som EU.

Handlingsplanen anger vidare vilka processer som måste drivas för att de långsiktiga klimatmålen ska kunna nås. I planen anges ansvariga nämnder och bolag.

Stockholms stad höjer ambitionen genom att också redovisa hur staden kan arbeta med klimatåtgärder rörande konsumtion av till exempel flygresor, mat och byggmaterial. I det arbetet kan staden gå före och inspirera andra.

I *Klimathandlingsplan 2020-2023* konstateras att staden inte har rådighet över flera åtgärder inom framför allt transportområdet, och att frågan om åtgärder för vägtrafikens utsläpp behöver utredas ytterligare. I kommunstyrelsens förslag till budget 2020 finns uppdrag om att stärka stadens påverkansarbete, och att ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken fram till år 2030. Om de nationella styrmedlen för minskade växthusgasutsläpp från vägtrafiken skärps kan det finnas möjligheter för staden att öka ambitionen ytterligare.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Med denna handlingsplan för att minska Stockholms klimatpåverkan höjer staden ambitionsnivån för att möta Parisavtalets åtaganden.

För att nå Paris-avtalets 1,5-gradersmål behöver de globala utsläppen vara nära noll 2050 för att sedan bli negativa. Osäkerheter finns beroende på vilka scenarier som studeras. Det svenska klimatmålet är satt utifrån Paris-avtalets principer om rättvisa som innebär att utvecklade länder behöver gå före och åstadkomma snabbare utsläppsreduceringar än genomsnittet. Sverige ska ha netto-nollutsläpp 2045 för att därefter ha netto-negativa utsläpp.

Stadsledningskontoret konstaterar att ett framgångsrikt klimat- och miljöarbete förutsätter att Stockholm är en stark tillväxtregion, en attraktiv stad med ett dynamiskt näringsliv som skapar en hög och hållbar tillväxt och ger förutsättningar för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i alla delar av Stockholm. Stockholm ska fortsätta att växa samtidigt som tillväxt kombineras med ett ambitiöst klimatarbete.

Stockholms stads utsläppsmål om fossilfrihet och klimatpositivitet till 2040 innebär i och med *Klimathandlingsplan 2020-2023* att utsläppen ska vara netto-noll senast 2040. Sålunda går staden före riket med en snabbare takt. Vid kommande revideringar av klimathandlingsplanen får ambitionsnivån prövas på nytt mot bakgrund av forskningsläget i klimatfrågan och de tekniska och ekonomiska möjligheterna.

En viktig dimension i stadens klimatarbete är att målen ska matchas av konkreta åtgärdsförslag, och att arbetet ska vara föredömligt och inspirerande för andra städer. Målnivån på 1,5 ton CO₂e per invånare till 2023 matchas av en lista på konkreta åtgärder som summeras till erforderliga utsläppsminskningar. Åtgärderna är framtagna i nära dialog med stadens verksamheter och bygger därför på teknisk och ekonomisk realism.

Hushållning med resurser är centralt i arbetet med minskade växthusgasutsläpp. En viktig åtgärd är därför att inventera återstående potential för energieffektivisering i stadens verksamheter, och initiera satsningar. Även transportsystemet behöver effektiviseras, och här är det viktigt att staden samarbetar närmare med regionala och nationella aktörer eftersom trafikökningen huvudsakligen sker på det statliga vägnätet.

Utöver effektivisering krävs en teknisk omställning från fossil till förnybar energi. Särskilt viktiga teknikprocesser där staden behöver ha en drivande roll är elektrifieringen av transporterna, ökad tillgång till hållbara biodrivmedel, minskad mängd fossil plast i det energiåtervunna avfallet, och tekniker för negativa utsläpp som biokol samt avskiljning och lagring av koldioxid från bioenergi kraftvärmeverk.

Stockholms stads egna växthusgasutsläpp från den egna organisationen står för endast sju procent av de totala utsläppen inom kommungränsen. Dessa utsläpp ska elimineras till 2030 inom ramen för målet om fossilbränslefri organisation. För att lyckas med fossilfrihet i hela det geografiska området krävs att staden arbetar med frågor som ligger helt eller delvis utanför stadens rådighet. Handlingsplanen anger därmed hur staden kan verka för att EU, regering och riksdag tar de beslut som krävs för att staden ska kunna nå målen. Detta gäller framförallt transportsektorn och handlar om regelförändringar och styrmedel.. Detta är inte nytt, men blir allt mer accentuerat i takt med att utsläppsminskningarna blir svårare att åstadkomma. För att lyckas med genomförandet av *Klimathandlingsplan 2020-2023* kommer det krävas att staden tar ett nytt grepp om påverkansarbetet.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stad bör ta initiativ till en stärkt regional samverkan som inkluderar offentlig sektor, näringsliv och akademi. Ett "handslag" mellan regionens aktörer kan generera den beslutsamhet som krävs. Gemensamma innovationsprojekt kan visa nya vägar mot målet. Nya digitala stöd kan visualisera effekterna av framgångsrika lösningar. Detta kan ge beslutsstöd för att skala upp lösningar. Stockholms stads ambitioner på klimatområdet har därmed större möjligheter att förverkligas på en stärkt regional arena.

Stadens nära samarbete med näringsliv och akademi utgör en av förutsättningarna att nå stadens ambitiösa klimatmål, med en ekonomisk tillväxt baserad på förnybar energi. Staden med dess infrastruktur och ägande av cirka tio procent av byggnadsbeståndet utgör en plattform för utveckling av näringslivets smarta miljötekniska lösningar. Det handlar om teknik som kan bidra till minskad klimatpåverkan, såväl i Stockholm som i övriga världen, samt utveckling av nya och befintliga miljöteknikföretag på marknaden. Satsningarna på klimateffektiva tekniker kan även bidra till att främja den tillväxt som är en förutsättning för att klara klimatutmaningen.

De höjda ambitionerna på klimatområdet och formuleringen av en klimatbudget gör att klimathandlingsplanen behöver följas upp på ett tydligare sätt än tidigare. Förslaget är därför att kommunstyrelsen gör en årlig uppföljning av hur de beting för utsläppsminskningar som delats ut uppfyllts av nämnder och bolagsstyrelser.

Stadsledningskontoret anser att *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* gör att Stockholms stad tar viktiga steg mot en ledande position bland världens städer att möta intentionerna i Paris-avtalet. Förslaget till klimatbudget är ambitiöst och svarar mot vad man kan förvänta sig av en innovativ stad med goda förutsättningar att gå före. De beting som delats ut till stadens nämnder och bolagsstyrelser med tillhörande åtgärder är ambitiösa men samtidigt realistiska. Den analys av klimatpositivitet som görs i klimathandlingsplanen visar att ett mål om ett klimatpositivt Stockholm är möjligt, men att det samtidigt återstår arbete med verifiering av tekniker och finansieringsmodeller för negativa utsläpp.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förslag till *Klimathandlingsplan 2020-2023*, bilaga 1, godkänns, att kommunstyrelsen ska beakta *Klimathandlingsplan 2020-2023* vid upprättande av förslag till budget, att samtliga nämnder ska inarbeta *Klimathandlingsplan 2020-2023* i sin verksamhetsplanering, att Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att inarbeta *Klimathandlingsplan 2020-2023* i sin verksamhetsplanering, och att kommunstyrelsen i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden ska göra en årlig uppföljning av *Klimathandlingsplan 2020-2023*.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Gillis Hammar
Biträdande stadsdirektör

Bilaga

1. Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magdalena Bosson, Stadsdirektör	2019-11-12
Gillis Hammar, Biträdande stadsdirektör	2019-11-12